

Giỗ Ta, Giỗ Tây

Lưu Ngọc Huy

“Ăn một bữa giỗ, lỗ một bữa cày”, dù rằng ai cũng biết như thế, nhưng bất cứ người dân thôn quê Việt Nam nào khi được mời đi dự đám giỗ cũng cố gắng sắp xếp để đến dự.

của năng lượng, nhưng nếu chúng không có những tương quan tùy thuộc đúng mức thì chúng sẽ bị hủy hoại và tan biến. Cũng bởi sự hiện hữu của loài người là tùy thuộc vào sự giúp đỡ lẫn nhau mà nhu cầu tình thương trở thành cái căn bản nhất cho sự sống còn của chúng ta.

Vì vậy, chúng ta cần có một tinh thần trách nhiệm cao và một sự quan tâm thật sự đến đời sống hạnh phúc của kẻ khác. Chúng ta cần phải suy gẫm xem con người thật sự là gì. Con người không giống như một đồ vật được chế từ máy móc. Nếu chúng ta chỉ thuần là những thực thể từ máy thì máy móc có thể làm bớt đi mọi khổ đau và đáp ứng được những nhu cầu của ta. Nhưng vì chúng ta không phải đơn thuần là những vật thể như vậy nên thật là lầm lẫn nếu chúng ta đặt mọi hy vọng tìm hạnh phúc qua sự phát triển những biểu hiện bên ngoài.

Thay vào đó, chúng ta cần phải suy gẫm về nguồn gốc và bản tính tự nhiên của chúng ta để xem ta là ai và ta cần gì cho cuộc sống này.

Đây là một bài trích giải từ In My Own Words: An Introduction to My Teachings and Philosophy của Đức Đạt Lai Lạt Ma, do Hay House xuất bản.

Người được mời, dù là thân thuộc, bạn hữu hay láng giềng đều mang theo một món quà, lớn hay nhỏ tùy thuộc vào khả năng và hoàn cảnh của mỗi người: một chai rượu đế, một mâm bánh, một con gà, v.v.. và khi tàn tiệc, ai cũng được một chút xôi hay chè mang về.

Dù nghèo, dù phải lỗ một bữa cày, nhưng mọi người ai cũng đều vui vẻ. Người ta đến dự đông đủ không phải vì một miếng ăn hay một ly rượu, mà là vì cái ân nghĩa, cái tình hàng xóm láng giềng. Mỗi khi có giỗ, hàng xóm láng giềng ai cũng được mời, nếu không mời người ta sẽ giận. Và ai cũng đến dự, không đến được thì cũng giải thích cặn kẽ lý do, rồi cho người mang quà đến biếu.

Người trong đại gia đình, vào ngày kỵ giỗ, ai cũng sắp xếp về từ sáng sớm. Con cái ở xa thường về vào đêm trước. Mọi người không ai đợi sai bảo, đều tự biết phụ giúp chuẩn bị. Người giúp đi chợ, làm bếp, sắp xếp bàn ghế, trang hoàng nhà cửa trước sau v.v...

Khoảng mười giờ sáng, những người hàng xóm hoặc bạn hữu sẽ đến để tiếp một tay. Đàn bà thường đến và đi thẳng xuống bếp, vừa trò chuyện vừa giúp làm đồ ăn. Đàn ông lo bàn ghế và bàn thờ ở nhà trên. Trẻ em vui đùa ngoài sân.

Đến giờ Ngọ, tức khoảng giữa trưa, gia chủ bắt đầu thắp nhang, cúng bái. Chung quanh những nơi có bàn thờ, bàn thiêng, trong lúc cúng bái, mọi người đều giữ im lặng để tỏ lòng thành kính với trời đất, với Phật, với các vị thần cùng các ông bà tổ tiên.

Khói hương nghi ngút, đồ cúng bày biện đầy cả bàn: heo quay, vịt quay, các món xào, món canh, rượu, trà, bánh, trái, ...

Khi nhang đã tàn, khách khứa được mời vào bàn, ăn uống, trò chuyện đến xế chiều mới về.

Việc cúng bái ông bà tổ tiên cứ thế được truyền lại từ thế hệ này sang thế hệ khác. Khi đến Úc, tục lệ này từ từ mất dần. Lúc đầu, có lẽ vì mới rời khỏi Việt Nam nên mọi người còn thêm muốn tập hợp lại với nhau để hàn huyên tâm sự. Nhưng dần dà, ai cũng bận rộn với công việc, cộng thêm việc bị thổi rệu trên đường lái xe về và cũng vì ảnh hưởng của văn hóa tôn trọng tư ẩn cá nhân của xứ Úc này, các buổi họp mặt dần dần biến mất, các lễ kỵ giỗ trở thành những “mâm giỗ” nho nhỏ trong tiểu gia đình.

Có lẽ sẽ có một ngày nào đó, mâm giỗ chỉ còn là một vài hộp đồ ăn mua ở chợ về, lễ nghi cúng bái chỉ còn lại ba cây nhang thơm, không còn một câu khấn vái.

Xót xa chẳng, hỏi những người còn đang sống hôm nay?